

Det er ikke kult å røyke

«Røyking er ikke hipt lenger. Røykere er nesten blitt utstøtt av samfunnet. De blir ikke akkurat sett ned på, men det er bare ikke kult». Utsagnene stammer fra ungdom intervjuet i Aftenposten etter at Statistisk sentralbyrå og Helsedirektoratet la fram tallene fra den siste årlige undersøkelsen om tobakksbruk og avspeiler gledelige resultater: Det blir stadig færre dagligrøykere. Særlig blant ungdom mellom 16 og 24 år er det mange som har sluttet eller latt være å begynne å røyke. Antallet dagligrøykere er redusert fra 33 til 21 prosent i løpet de siste ti årene. I ungdomsgruppen er antallet røykere halvert fra 2003, nå er det bare 15 prosent som røyker. Derimot har andelen som snuser økt sterkt. Sett under ett oppgir 11 prosent av unge mellom 16 og 24 år at de bruker snus. Det er imidlertid stor forskjell på menn og kvinner, 17 prosent av menn og 5 prosent av kvinnene snuser daglig. Økningen ser imidlertid ut til å ha stanset noe opp.

At Røykeloven og de mange tiltakene i dens «fotspør» har hatt effekt er derfor udiskutabelt. Særlig positivt er det at ungdommen har kuttet ut røyken. Det lover godt for befolkningens helse generelt. Et skår i gleden er det imidlertid at det er store sosiale forskjeller når det gjelder hvilke grupper som dominerer blant røykerne. Andelen røykere øker med fallende utdanningsnivå og inntekt – nettopp hos de gruppene som har størst helseproblemer og høyest dødelighet. Det er derfor ingen grunn til å hvile på laurbærene, og Helsedirektoratet har nylig gitt Helse- og omsorgsdepartementet en rekke anbefalinger for hvordan man kan legge til rette for at stadig flere blir røykfrie. Det skal blant annet satses på at helsetjenesten skal tilby hjelp til røykeavvenning, og i tillegg anbefaler direktoratet flere lovendringer, massemediekampanjer, prisøkning og at snusforebygging skal integreres bedre i de virkemidlene som finnes.

Legeforeningen ønsker å være «spydspiss i arbeidet for å redusere bruken av tobakk». De foreslår, i tillegg til kampanjer og tilbud om røykeavvenning, blant annet å begrense antall utsalgssteder for tobakksprodukter, å legge helseadvarsler som vedlegg i tobakkspakkene og å gjeninnføre kreftadvarsel på snuseballasjen. Dessuten ønsker de fortsatt avgiftsøkning på

tobakksprodukter og økt antall røykfrie arenaer. Dette er et krav som også fremmes av samarbeidsorganet Tobakksfritt, der NTF og en rekke andre helseorganisasjoner deltar sammen med legene.

Tannlegeforeningen har også engasjert seg i arbeidet for tobakksforebygging. Sammen med Helsedirektoratet, Tannvernet og Tannpleierforeningen ga foreningen for noen år siden ut brosjyren «Ja vi skal bry oss». Senere ble oppfordringen fulgt opp av en veileder for tannhelsepersonell «Tobakk og oral helse», og i 2007 ble det sendt ut en plakat om tobakk og oral helse der tannhelsepersonell blir oppfordret til å benytte «minimal intervensjon». Nå, i 2009, har Helsedirektoratet bedt om hjelp til å markedsføre Røyketelefonen, som er et tilbud til dem som ønsker hjelp til å slutte med tobakk.

Undersøkelser om tannlegers og tannpleieres engasjement i tobakksforebyggende arbeid, tidligere publisert i Tidende, viste at tannhelsepersonell i 2002 fortsatt kunne utnytte sitt påvirkningspotensial bedre i dette arbeidet. Det ville være interessant å få vite om oppfordringene den gang, og alt som har skjedd i forhold til tobakksforebyggende arbeid siden, har endret denne situasjonen. For tannhelsepersonell er i en unik posisjon: i motsetning til øvrig helsepersonell har de har rutinemessig kontakt med både barn, ungdom og voksne. Dette ble understreket nok en gang av helsedirektor Bjørn-Inge Larsen under fjorårets landsmøte, der han konkluderte med at tannleger har en viktig funksjon når det gjelder å forebygge helseskader, ikke minst skader forårsaket av tobakk.

Fortsatt er 800 000 nordmenn dagligrøykere. Og mange snuser, særlig de unge. Tannhelsepersonell kan ikke drive røykeavvenning, men vi kan bidra til å forebygge at unge begynner å bruke tobakk, informere om helseskader og gevinsten ved å slutte, gi ut materiell og henvise til røyketelefonen eller kampanjewebsen www.tobakk.no. Fortsatt er det mye helse å hente på dette feltet. Og heldigvis er det ikke lenger kult å røyke.

Gudrun Sangnes

Farget skanning elektronmikroskopisk bilde av interdentalbørste. Foto: Science Photo Library. Design: Mike Mills.

Ansvarlig redaktør:
Gudrun Sangnes

Redaktør:
Ellen Beate Dyvi

Redaksjonssekretær:
Kristin Aksnes

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl
Anders Godberg
Malin Jonsson

ABONNEMENT
Abonnementspris for ikke medlemmer
og andre abonnenter kr 1350,-
Bestilles i NTFs sekretariat.

ANNONSER
Henv. markeds konsulent Eirik Andreassen,
NTFs sekretariat

TELEFON OG ADRESSE
Frederik Stangs gate 20,
postboks 3063 Elisenberg, 0207 Oslo
Tlf. 22 54 74 00, faks 22 55 11 09
E-post: tidende@tannlegeforeningen.no
<http://www.tannlegetidende.no>

UTGIVER
Den norske tannlegeforening,
www.tannlegeforeningen.no
E-post: tannlegeforeningen@tannlegeforeningen.no

ISSN 0029-2303
Opplag: 5 700
15 nummer per år
Parallellpublisering og trykk: 07 Gruppen AS
Grafisk design: Mike Mills

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen. Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den norske tannlegeforenings offisielle synspunkter med mindre dette kommer særskilt til uttrykk.